

Nationellt underrättelsecentrum

A274.795/2024

2024-04-30

Informationsklassning:
Öppen

Historikbolag som brottsverktyg

RAPPORT

Innehåll

1 Inledning	3
1.1 Syfte och mål.....	3
1.2 Avgränsning och inhämtning	3
1.3 Varför är detta ett problem som bör begränsas?	4
1.4 Barriärmodellen.....	4
1.5 Sårbarheter	5
2 Historikbolag som brottsverktyg	5
2.1 Bolag som förmedlas genom bolagsförmedlare: historikbolag, lagerbolag.....	5
2.2 Varför köpa ett historikbolag?.....	6
3 Livscykel för historikbolag - barriärer.....	6
3.1 Fas 1: Övertagande.....	7
3.1.1 Barriärer – Fas 1.....	7
3.2 Fas 2: Förberedelse för vidareförsäljning.....	8
3.2.1 Barriärer – Fas 2.....	9
3.3 Fas 3: Användning.	10
3.3.1 Barriärer – Fas 3.....	10
4 Sårbarheter: avsaknad av barriär	12
4.1 Inte olagligt att förmedla falskt avvecklade historikbolag	12
4.2 Användandet av målvakter i bolag.....	12
4.3 Svårigheter att återkalla F-skatt, momsregistrering och arbetsgivarregistrering.....	13
4.4 Bolagsverket i behov av fler verktyg - Personuppgiftsbehandling och avregistrering av bolag	15
4.5 Processen att avregistrera och avveckla bolag	16
4.6 Lågt straff för att använda bolagets egna likviditet.....	16
4.7 Identifiera historikbolag - Aktieägarregister	17
4.8 Banker och regelefterlevnad.....	17
4.9 Få bolagsförmedlare får påföljd	18
4.10 Kontroll vs. företagande	18
5 Slutsatser	18
6 Bilagor.....	20
Bilaga 1. Barriärmodell: Historikbolag som mäklas genom bolagsförmedlare.....	20
Bilaga 2. Bedömningsbegrepp	22

1 Inledning

80 procent av alla kriminella nätverk inom EU använder sig av bolag som brottsverktyg.¹ Många kriminella aktörer startar inte egna bolag utan köper denna tjänst av bolagsförmedlare. Bolagsförmedlare mäklar både s.k. historikbolag och/eller lagerbolag. Historikbolag är aktiebolag som tidigare ägare sålt vidare där verksamheten är avvecklad men där bibehållna registreringar, exempelvis godkännande för F-skatt, arbetsgivar- och momsregistrering, bankkonto och kreditvärdighet följer med bolaget. Lagerbolag är generellt sett ett nybildat bolag och saknar därmed historik.²

Historikbolag är högintressant för kriminella aktörer som använder bolag som brottsverktyg. Enligt *The School of Credit Management* (Credma) är 80 procent av historikbolag mäklade till personer med kriminellt syfte.³ Bolagsförmedlare som förser organiserad brottslighet med historikbolag möjliggör därmed storskaliga brottsupplägg och har exempelvis identifierats i miljöer kring mc-gäng och i MTIC⁴-upplägg. De kriminella bolagsköpparna kan direkt eller indirekt med hjälp av målvakter använda bolagen som fasad för att dölja pågående brottslighet.

1.1 Syfte och mål

Syftet med denna rapport är att identifiera och beskriva de sårbarheter som uppstår och utnyttjas genom användning av historikbolag i brottslig verksamhet. Syftet är att beskriva ett historikbolags livscykel och med hjälp av barriärmodellen identifiera barriärer för att förhindra, motverka och upptäcka brottslig verksamhet.

Målet är att tydligt visa på var i processen myndigheterna kan sätta barriärer för att stoppa det brottsliga upplägget (genom att agera mot bolagsförmedlare samt de mäklade bolagen) antingen enskilt eller i samverkan med andra myndigheter. Fokus kommer att ligga på barriärer som ger störst effekt. Modellen är tänkt att användas i brottsförebyggande syfte.

1.2 Avgränsning och inhämtning

Rapporten fokuserar på historikbolag som mäklas genom bolagsförmedlare.

De barriärer som analyseras fokuserar på att förhindra, begränsa och stoppa bolagsförmedling. Barriär som uppkommer när bolaget inte aktivt används inom någon kriminell verksamhet, som t.ex. när bolaget har gått i konkurs är ej i fokus.

Historikbolag är aktiebolag utan verksamhet som tidigare ägare sålt vidare
=> finns bibehållna registreringar, exempelvis godkännande för F-skatt, arbetsgivar- och momsregistrering, bankkonto och kreditvärdighet.

¹ EU SOCTA 2021.

² www.skatteverket.se, tillgänglig 2024-02-26.

³ <https://www.credma.se/Blogg/Blogg/Oekad-risk-foer-att-bolag-som-fuskavvecklas-anvaends-i-kriminellt-syfte>, tillgänglig 2024-02-26.

⁴ MTIC (Missing Trader Intra Community VAT fraud) har prioriterats av Europols genom EMPACT-arbetet. Brottstyper: skattebrott, bokföringsbrott, penningtvätt.

Rapporten har sitt ursprung i underlag, erfarenheter och kunskaper från ett tidigare ärende vid Nationellt underrättelsecentrum (Nuc) samt överskottsinformation från utredningar som berör problematiken. Rapporten bygger även på annan information och samverkan med olika myndigheter såsom Skatteverket och Bolagsverket.

Denna rapport följer Polismyndighetens terminologi för att uttrycka analytiska bedömningar. Bedömningarna uttrycker följande skala: bekräftat, sannolikt, troligen, möjlig och tveksamt. Se bilaga 2 för en utförligare beskrivning.

1.3 Varför är detta ett problem som bör begränsas?

Tillgången till bolag genom bolagsförmedling av historikbolag medför att brottsupplägg snabbt kan skalas upp och bli omfattande och skapa betydande brottsvinster. Majoriteten av stora brottsupplägg⁵ använder bolag från bolagsförmedlare, ofta från samma aktörer. Baserat på information från endast en bolagsförmedlare och de säljavtal som genomförts av ett urval av säljare under sex år framkommer det att cirka tusen bolag sålts vidare. Majoriteten utav dessa bolag har skatteskulder och det förekommer även skulder till enskilda. Skulderna uppgår till flera miljarder kronor och har uppkommit då de har använts i omfattande brottsupplägg med stor skalbarhet. Bolag som förmedlats genom bolagsförmedlare kan även kopplas till organiserad brottslighet.

Historikbolag via bolagsförmedlare fungerar även som enda väg för högriskindivider med t.ex. omfattande skulder, tidigare ekonomisk brottslighet och betalningsanmärkningar, att få tillgång till fungerande bolag. Att använda sig av historikbolag innebär även att en kriminell aktör snabbt kan få tillgång till ett bolag som direkt kan användas i kriminella upplägg.

Brottsvinsterna som uppkommer genom bolag är troligen i paritet med den brottsvinst som årligen skapas genom narkotikahandel. Omfattningen av problematiken med bolagsförmedling är därmed stor vilket motiverar lagändringar, administrativa och brottsförebyggande åtgärder. Om tillgången på bolag hade varit mer begränsad hade sannolikt omfattningen inte varit lika påtaglig.

1.4 Barriärmodellen

Barriärmodellen har sitt ursprung i det arbete som bedrivits inom ramen för ”European Network on the Administrative Approach tackling serious and organised crime (ENAA)”. Modellen tillämpas för att kartlägga en brottsprocess på ett transparent sätt och beskriver brottslighet som en process och identifierar de olika steg som behöver tas för att fullborda brott och uppnå vinst. Modellen framhåller vilka parter och faktorer som möjliggör den brottsliga verksamheten och kan därmed fastställa vilka barriärer som kan begränsa förfarandet. Samhällsaktörer har möjlighet att i brottsförebyggande syfte sätta upp både straffrättsliga och administrativa barriärer mellan de olika processtegen för att förhindra eller försvåra att brottsvinster uppstår.⁶

⁵ Detta är extra påtagligt i arbetslivskriminalitet, momsbedrägerier, och kreditbedrägerier, där samtliga brottsupplägg omsätter stora mängder bolag.

⁶ ENAA (2020). 3rd EU Handbook on the administrative approach in the European Union. Brussels: ENAA och Polismyndigheten, Brottvinst som ett större samhällsproblem, HD5822-74/2021 Saknr 493, 2022-11-28.

Viktigt i detta sammanhang är att historikbolag i sig inte är brottsligt och rapporten utgår därför inte från en brottsprocess, liknande den man finner vid t.ex. narkotikahandel. Barriärmodellen kan ändå nyttjas och ge viktig kunskap då förmedlingen och användandet av historikbolag sker liknande en process med flera olika steg där olika barriärer kan användas.

1.5 Sårbarheter

Rapporten har även identifierat sårbarheter som möjliggör förmedlingen och användandet av historikbolag. I samband med dessa sårbarheter har även avsaknaden av barriärer identifierats, d.v.s. olika åtgärder och rekommendationer som inte finns för närvarande men om det skulle introduceras troligen skulle ha effekt på antalet förmedlare av historikbolag och användandet av historikbolag. Sårbarheterna har inte analyserats med hjälp av barriärmodellen vilken utgår från en brottsprocess utan i stället har samhällets olika system som på något sätt kopplas till historikbolag analyserats för att kunna identifiera sårbarheter. Till hjälp har olika styrdokument och tidigare rapporter exempelvis SOU-utredningar använts.

2 Historikbolag som brottsverktyg

Den generella affärsidén för bolagsförmedlare som förmedlar historikbolag är att genomföra en snabbavveckling⁷, snabbt ge aktiekapital till säljarna (f.d. ägarna), och få tillgång till ett bolag som oftast har skatteregistrering och bankkonto. Framgångsfaktorn i upplägget är en stor efterfrågan hos kriminella kunder då de ofta har en hög omsättning av bolag⁸, samt att det är en komplicerad metod som tar lång tid att göra själv som säljare vilket gör att ägare till aktiebolag gärna vänder sig till bolag för att få hjälp med att avveckla deras (aktie)bolag.

2.1 Bolag som förmedlas genom bolagsförmedlare: historikbolag, lagerbolag

Bolagsförmedlare förmedlar utöver historikbolag (ett s.k. falskt avvecklat aktiebolag som säljs vidare) olika typer av bolag till kriminella aktörer. I andra fall förmedlas nystartade bolag eller s.k. lagerbolag (nybildat bolag utan historik). Lagerbolag som förmedlas genom bolagsförmedlare kan antingen vara ”tomma” d.v.s. ingen förberedelse har gjorts av bolagsförmedlaren, i andra fall förbereds bolaget för brottslighet innan de förmedlas. Förberedelsen sker genom att kreditvärdighet skapas i det nya bolaget genom användandet av t.ex. osanna årsredovisningar som lämnas in till Bolagsverket. På detta sätt byggs en omsättning och ett resultat upp som senare ligger till grund för kreditprövning. Detta kan pågå under ett par år innan bolaget säljs vidare för att användas

⁷ Ett incitament till att vilja snabbavveckla ett bolag för ägarna till aktiebolaget är att aktieägaren får sina pengar inom två till fem dagar till skillnad från att behöva vänta på att kapitalet skiftas ut efter avslutad likvidation, <https://www.aspia.se/vart-erbjudande/radgivning/bolagstjanster/avveckla-foretag/>, tillgänglig 2023-11-28.

⁸ Majoriteten av bolag sätts i konkurs efter en relativt kort livslängd (1–2 år) och merparten av bolagen har då skulder (till staten och enskilda) (Baserad på rapporten ”Brottsvinster i bolag” som publicerades 2024 vid Ekobrottssmyndigheten. Rapporten är ej sökbar då den är under sekretess).

som brottsverktyg. Bolaget kan även förses med målvakter i styrelsen innan det säljs vidare.

Den största skillnaden mellan historikbolag och lagerbolag är att historikbolag har haft riktig verksamhet innan ”avvecklingen”, bolaget har F-skatt och ofta även bankkonton. Lagerbolag har inte haft någon verksamhet utan det som redovisats till t.ex. Bolagsverket är enbart en chimär.

2.2 Varför köpa ett historikbolag?

För kriminella aktörer innebär ett övertagande av ett historikbolag en rad fördelar då de direkt kan använda bolaget som ***ett brottsverktyg***. Det går ***snabbt*** att köpa ett historikbolag, det kan ta två timmar jämfört med att starta ett eget bolag som tar cirka två veckor eller längre för att bolaget ska bli skatteregistrerat. Då många kriminella aktörer ofta är i behov av att snabbt få tag på fungerande bolag tillgodosser försäljningen av historikbolag detta behov.

Historikbolag används då kriminella aktörer kan ***kringgå kontrollen för skatteregistrering*** för t.ex. F-skatt och ***bankers kundkännedomskontroll*** för att få ett bankkonto. Skattekontot och i många fall bolagets bankkonto som medföljer sker utan någon kundkännedomskontroll.

Bolag utan skatteregistrering är mindre attraktiva och mindre användbara som brottsverktyg eftersom det medför att företrädarna måste ansöka om skatteregistrering hos Skatteverket som de sannolikt inte skulle få. Det sker inte någon omprövning av F-skatt hos Skatteverket vid köp av ett historikbolag.

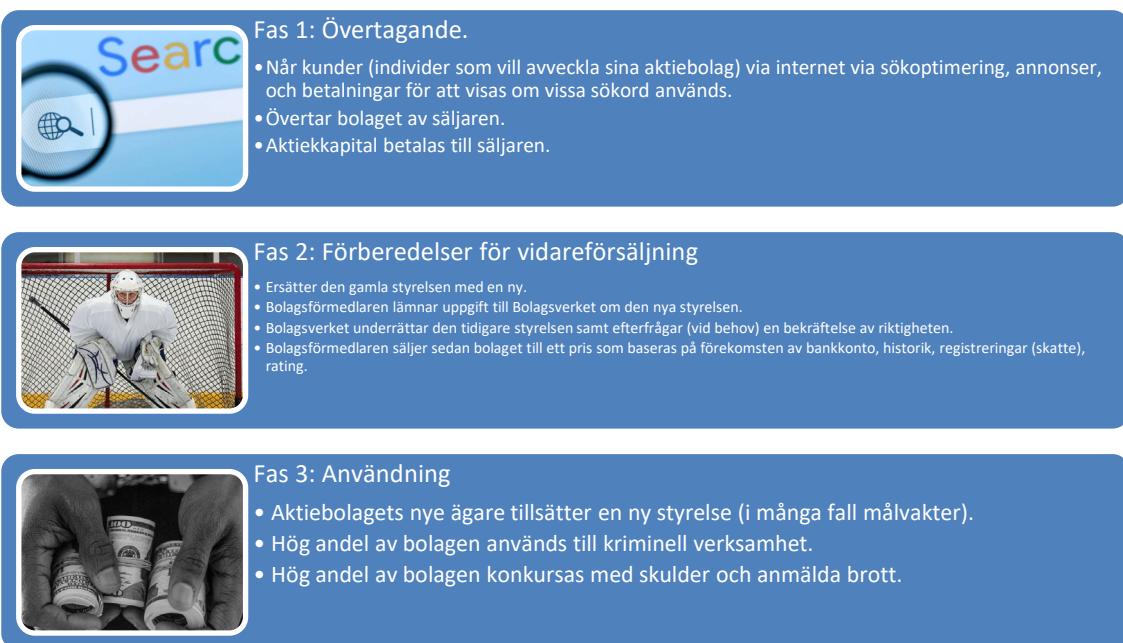
Genom att köpa ett historikbolag kan högriskpersoner med dålig betalningshistorik (betalningsanmärkningar, skulder hos Kronofogden eller tidigare konkurser) ***få tillgång till ett fungerande bolag med nödvändiga registreringar och kreditvärdighet***.

Vissa bolagsförmedlare ***bistår även med målvakter*** i bolagen vilket bidrar till att de kriminella aktörerna inte direkt kan kopplas till den kriminella aktiviteten eller blir återbetalningsskyldiga för eventuella krediter och skulder som upparbetas i företaget. Sannolikt disponerar bolagsförmedlarna över ett större antal utnyttjade identiteter som de placerar som målvakter i bolagens styrelser. De som säljer bolag till bolagsmäklaren kan även i vissa situationer få stå till svars för bolagets senare (kriminella) aktiviteter.

Bolagsförmedlare kan i vissa fall även sköta kontakter mot olika myndigheter (registrera bolagsbildningar, bolagsordningar, styrelsemedlemmar samt årsredovisningar). De ***bidrar därmed med kriminella tjänster*** som förenklar för kriminella att fortsätta med sina brottsliga upplägg.

3 Livscykel för historikbolag - barriärer

Ett historikbolag som används inom brottslig verksamhet har oftast en kort livslängd och används i cirka 1–2 år efter förmedling innan bolaget försätts i konkurs. Följande bild ger en beskrivning för livscykeln hos historikbolag som används inom kriminell aktivitet. Livscykeln är indelad i tre olika faser.

Figur 1. Livscykel för historikbolag.

3.1 Fas 1: Övertagande.

Ägaren av ett onoterat aktiebolag vill avveckla sitt bolag och tar hjälp av en bolagsförmedlare som söker efter kunder på t.ex. sociala medier och/eller via internet.⁹ Bolagsförmedlare använder sig ofta av sökmotoroptimering, köper annonser på internet och betalar för att hamna högst upp vid sökningar på vissa nyckelord såsom ”likvidering” och ”snabbavveckla”. På detta sätt når bolagsförmedlare kunder som har bolag som ska avvecklas och kan säkra ett inflöde av bolag.

Kunderna får besked att bolaget ska snabbavvecklas och att de därmed snabbt får sitt aktiekapital, detta sker ofta inom en vecka. Säljarna uppmanas ofta att i samband med aktieöverlätelsen säkerställa medel på bolagets skattekonto för kommande betalningar av upplupna skatter och avgifter samt betala andra skulder. Efter företagsöverlätelsen disponeras medlen av bolagsförmedlaren som direkt kan ta ut dem.

Säljaren till aktiebolaget förutsätter att bolagsförmedlaren avvecklar bolaget utan vidareförsäljning enligt överenskommelse men bolagsförmedlaren har dock som avsikt att sälja bolaget vidare.

3.1.1 Barriärer – Fas 1

Med stöd av barriärmodellen går det att identifiera möjliga barriärer i processen som beskrivits ovan och var relevanta myndigheter kan vidta åtgärder för att motverka, förebygga och förhindra att historikbolag säljs till oseriösa aktörer och används som brottsverktyg. Dessa är barriärer som är möjliga att implementera med rådande lagstiftning och reglering. I bilaga 1 finns en översikt över barriärmodellen för hela

⁹ Bolagsförmedlarens verksamhet ska registreras i Länsstyrelsens penningvätsregister varpå Länsstyrelsen utövar tillsyn över rutiner, riskhantering och kundkännedom. Om brister upptäcks kan vite utdömas.

livscykeln med en beskrivning av processen, de legala och illegala stödfunktionerna, parter med förmåga att agera och barriärer.

Inom fas 1 kan följande barriärer användas:

- Information och kunskap om avveckling av bolag till individer som funderar på att sälja sitt aktiebolag.¹⁰
- Förförkorta tiden för avveckling av aktiebolag.¹¹
 - Vid en förförkortad tid kan fler säljare välja att avveckla sina bolag själva utan hjälp av bolagsförmedlare. Detta är en avvägning då förenklingen inte får skapa möjligheter för annan typ av brottslighet.
- Försvåra att frivilligt likviderade bolag återupplivas (Bolagsverket).

3.2 Fas 2: Förberedelse för vidareförsäljning.

Bolagsförmedlare övertar aktiebolagen och ersätter den gamla styrelsen med en ny som t.ex. kan bestå av personkretsen eller anställda hos bolagsförmedlaren eller av målvakter. Bolagsförmedlaren lämnar uppgift till Bolagsverket om den nya styrelsen via en ansökningsprocess samt uppgift om verlig huvudman. Eftersom ansvaret ligger på bolagsförmedlaren kan det ta tid innan dessa förändringar görs och därmed registreras. Vid förändring av styrelser finns möjligheten att ombud gör detta. Samma möjlighet finns inte vid ändring av verlig huvudman då detta sker genom att den nya verliga huvudmannen loggar in med BankID och anmäler förändringen. Bolagsverket underrättar den tidigare styrelsen om att de är bortplockade/avregistrerade som styrelseledamot/suppleant. Detta sker automatiskt utan någon handpåläggning i dagsläget. Denna information skickas till individernas bokföringsadress. I utskicket informerar Bolagsverket att individerna ska kontakta Bolagsverket om uppgifterna inte stämmer. Styrelseförändringar hämtar Skatteverket automatiskt från Bolagsverket och informationen läggs in i Skatteverkets system. Informationen ifrågasätts generellt inte. När styrelseförändringen skett är uppgifterna offentliga.

Annan information som t.ex. vem som äger olika bolag får Skatteverket in när en individ aktivt registrerar dessa ändringar, det sker inte automatiskt som i fallet med styrelseförändringar. Om en individ registrerar någon förändring förs informationen in i Skatteverkets aktieägarförteckning. Skatteverket kan även ta del av årsredovisningar och andra dokument men detta måste ske genom en aktiv handling från någon på Skatteverket, det sker inte automatiskt. För Skatteverket är det viktig att veta vem som företräder bolaget och denna information fås från Bolagsverket om styrelseförändringar. Förutsättningarna för F-skatt och moms prövas inte på nytt.¹² Skatteverket får dock

¹⁰ Vid internetsökning av ”historikbolag” kommer flera varningar för att avveckla bolag hos bolagsförmedlare då dessa kan säljas vidare bolagen och att tidigare ägare kan bli ansvarig för senare brottslighet och skulder. Då individer fortsätter att sälja bolag på detta sätt behövs eventuell mer information och eventuell nya informationskanaler.

¹¹ Kortare tid för att avveckla ett bolag och få sitt aktiekapital utan att använda företag som hjälper kommer minska efterfrågan på dessa tjänster.

¹² För att den juridiska personen rättsligen skulle ha rätt att behålla godkännandet för F-skatt, enligt Skatteverkets uppfattning, krävs att den juridiska personen bedriver rörelse i någon form av verksamhet eller aktivitet. En juridisk person som upphör att bedriva verksamhet utan att den juridiska personen

information från Bolagsverket från deras RVH (Register Verklig Huvudman) avisering varje natt gällande förändringar och nya verkliga huvudmän.

Vid försäljning av historikbolag av bolagsförmedlare baseras försäljningspriset på bolagets historik, om det finns skatteregistreringar (godkänd för F-skatt, arbetsgivar- och/eller momsregistrering), bankkonto, samt nivå på kreditvärdighet (rating). Baserat på information på internet för bolag som säljer historikbolag är priset uppskattningsvis 30 000 kronor och uppåt. Bolag med bra historik kan troligen säljas för uppåt 200 000 kronor.

3.2.1 Barriärer – Fas 2

Inom fas 2 har följande barriärer identifierats:

- Bolagsverket följer systematiskt styrelseförändringar och informerar Skatteverket vid avvikande beteende.
- Skatteverket bedriver aktiv ”riskvärdering” av styrelseändringar hos Bolagsverket.¹³
- Banker fryser och avslutar kundrelationer och konton.¹⁴
- Banker genomför KYC¹⁵ vid signaler/kunskap om styrelseförändringar.
- Öka kontrollen av F-skatt och skatteregistrering före eventuella återkallanden på Skatteverket.¹⁶
 - Återkalla F-skatt (Skatteverket).¹⁷
 - Återkalla momsregistreringar (Skatteverket).¹⁸

Bolagsverket har primärt varit en registrerande myndighet och har haft detta som centrala uppdrag men tack vare den förordningsändring som genomfördes den 1 april 2024 utökades Bolagsverkets uppdrag. Bolagsverket tilldelades en tydligare roll att utöver registrering även kontrollera att uppgifterna i deras register är korrekta och motverka att felaktiga uppgifter registreras. Uppdraget innebär därmed att Bolagsverket ska minska riskerna för att deras rutiner utnyttjas för ekonomisk brottslighet¹⁹ och kan även verka

upplösts ska normalt inte vara godkänd för F-skatt. Ändringsanmälan görs på blankett SKV4639 alt. e-tjänst.

¹³ Målbilden för detta bör vara tidig kontroll. Genom detta skulle Skatteverket få information om att risken i vissa företag ökar oavsett om de företagen avser att lämna in en ändringsanmälan eller inte.

¹⁴ Om de har för lite information och om de har anledning att misstänka att konton används för penningvätt eller för finansiering av terrorism.

¹⁵ KYC står för ”Know Your Customer” (kundkändedom) och är en process som genomförs av företag för att identifiera sina kunder och bedöma deras riskprofil. Att genomföra en KYC-process är nödvändigt för att säkerställa efterlevnad av penningvättslagen.

¹⁶ Detta blir en tydlig signal till myndigheter, banker, ratinginstitut, leverantörer m fl.

¹⁷ F-skatt/skatteregistrering kan återkallas av skatteverket om man vet om att det står på en bolagsförmedlare som inte avser driva bolaget.

¹⁸ F-skatt/skatteregistrering kan återkallas av skatteverket om man vet om att det står på en bolagsförmedlare som inte avser driva bolaget.

¹⁹

<https://bolagsverket.se/omoss/press/pressmeddelanden/pressmeddelanden2024/storremojigheteribolagsverketsbrotsforebyggandearbete.5255.html>, tillgänglig 2024-04-03.

brottssförebyggande. Den tidigare registrerande rollen innebar att Bolagsverket hade möjligheter att upptäcka bolagsförmedlare, men få eller inga möjligheter att förhindra att bolag förmedlas. Sedan den 1 april kan Bolagsverket kontrollera sina register på nya sätt och proaktivt jobba med kontrollfrågor och kontrolluppdrag. Det nya uppdraget kan även möjliggöra utökad samverkan där mer information kan delas mellan olika myndigheter. Samverkan är viktigt då Bolagsverket inte alltid ser vad bolagen används till utan behöver denna information/impuls från andra myndigheter/instanser. Nya verktyg kan introduceras av Bolagsverket där några har potential att användas som barriärer gällande bolagsförmedling:

- Stryka oriktiga uppgifter om företrädare i aktiebolagsregistret.
- Riktade kontroller och avregistrering.
 - Vid kännedom om bolagsförmedlare kan Bolagsverket söka i sina register med avsikt att få information/kunskap om specifika ombud som agerar som bolagsförmedlare. Här är det viktigt att Bolagsverket får impulser av andra myndigheter gällande bolagsförmedlare och vilka dessa aktörer är. Så länge inte bolagsförmedling är straffbart är detta dock en utmaning då Bolagsverket behöver mer att agera på än att det är ett mäklat bolag för att kunna agera genom att t.ex. neka registrering av styrelseändring.

3.3 Fas 3: Användning.

Aktiebolagets nya ägare tillsätter en ny styrelse. Bolagsverket informerar, samma procedur som beskrevs under Fas 2, den tidigare styrelsen om förändringen via brev till deras bokföringsadress. Den tidigare styrelsen är i detta fall samma styrelse som tillsattes av bolagsförmedlaren. Generellt sett skickas ingen information in till Skatteverket. Företrädar för historikbolag skickar troligen inte själva in information till olika myndigheter såsom t.ex. Skatteverket då de vill undvika att olika myndigheter lägger märke till att de är aktiva. Förutsättningarna för F-skatt och moms prövas inte på nytt.

Eftersom bolaget har en god historik, bankkonto, registreringar för F-skatt, moms och eventuellt som arbetsgivare, kan bolaget fungera som en fasad för kriminell verksamhet.

3.3.1 Barriärer – Fas 3

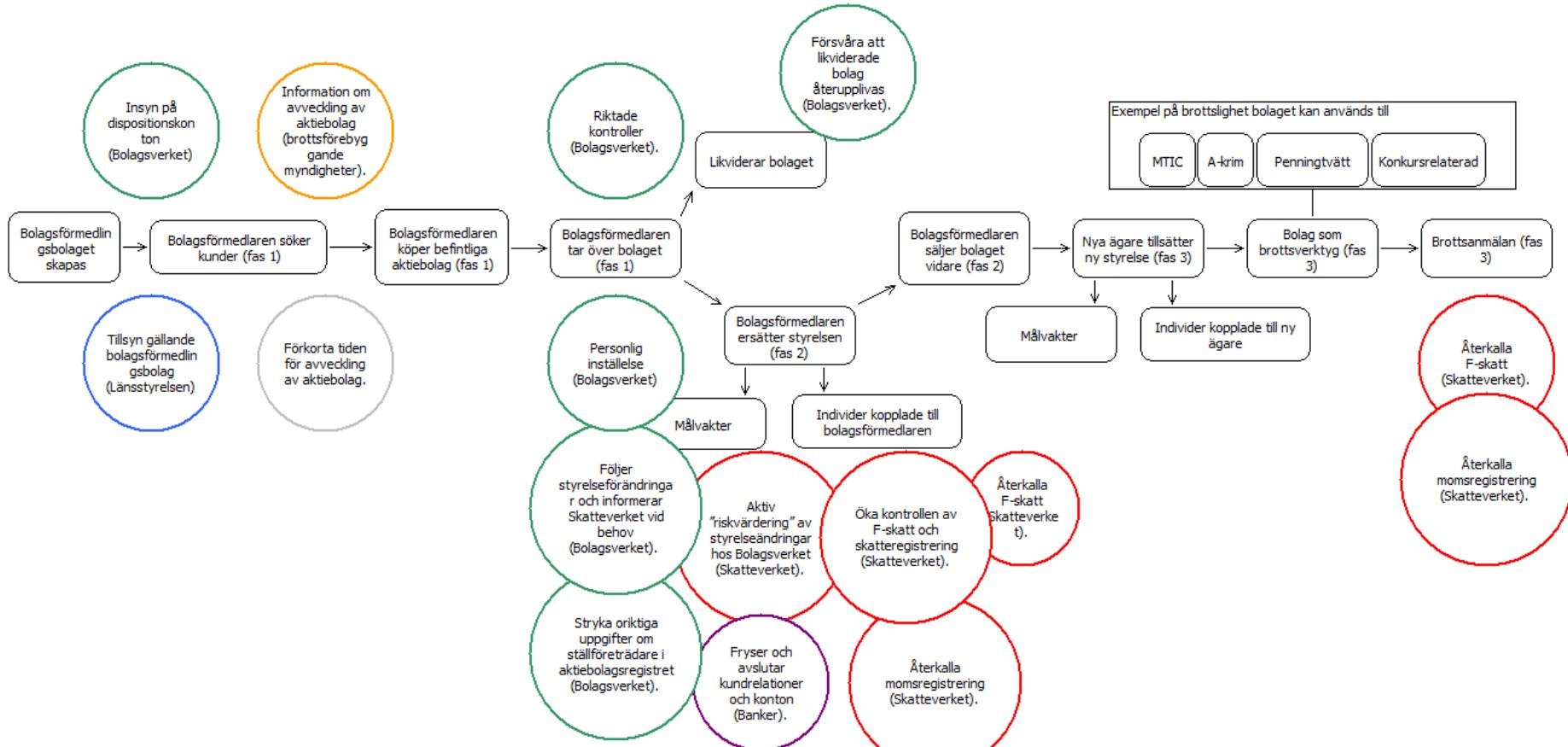
Inom fas 3 kan följande barriärer användas vid impuls om att bolagen har felaktigt mäklats vidare:

- Återkalla F-skatt (Skatteverket).²⁰
- Återkalla momsregistreringar (Skatteverket).²¹

Barriärmodellen summeras i följande figur där processen representerats av de olika lådorna och de olika barriärerna som cirklar. Cirklar är färgsatta efter vilken myndighet som berörs.

²⁰ F-skatt/skatteregistrering kan återkallas av skatteverket om man vet om att det står på en bolagsförmedlare som inte avser driva bolaget.

²¹ F-skatt/skatteregistrering kan återkallas av skatteverket om man vet om att det står på en bolagsförmedlare som inte avser driva bolaget.

Figur 2. Barriärmodell gällande bolagsförmedling av historikbolag. Cirklarna är olika barriärer för respektive myndighet (Skatteverket: röd, Bolagsverket: grön, Länsstyrelsen: blå, brottsförebyggande myndigheter: gul, Banker: lila).

4 Sårbarheter: avsaknad av barriär

Parallelt med användandet av barriärer finns det även områden där barriärer saknas. Dessa är naturligt kopplade till de sårbarheter som finns i samhället och dess olika system. När sårbarheterna beskrivs har det även kunnat identifierats olika typer av åtgärder och rekommendationer som t.ex. lagförslag, regleringar eller andra insatser som behövs för att kunna skapa barriärer gentemot användandet av historikbolag, dessa är vad som avses med avsaknaden av barriärer i detta avsnitt. De identifierade sårbarheter och avsaknad av barriärer utgår inte från barriärmallen då barriärmallen fokuserar på de barriär som kan användas i en brottsprocess medan dessa sårbarheter utgår från hela samhället och dess olika system. Det är dock viktigt att visa på sårbarheter som nyttjas och inte att bara fokusera på de barriärer som redan finns.

Det finns en vinst i att använda redan befintliga verktyg då det tar tid att skapa nya. Vinsten och nyttan av nya verktyg bör avvägas mot tiden och resursen att skapa och implementera dessa med den nyttan det nya verktyget kan tillföra.

4.1 Inte olagligt att förmedla falskt avvecklade historikbolag

I nuläget kostar det inget, vare sig pengar eller risk (låg upptäcktsrisk och ej olagligt), att skapa bolag för brottsupplägg vilket skapar en sårbarhet som nyttjats av bolagsförmedlare och kriminella aktörer. Att sälja och att utbilda i brottsupplägg är inte heller olagligt i dagsläget. Att regelmässigt skapa förutsättningar för brottsupplägg är inte heller olagligt.²² Samtidigt som bolag är lätta att skapa och/eller förmedla är de svåra att identifiera och utreda.

Avsaknad av barriär (åtgärder och/eller rekommendationer):

- En särskild straffbestämmelse om att handla med falskt avvecklade historikbolag skapar klara ramar och förenklar brottsbekämpningen och kan även ge den drabbade företagaren bättre möjligheter att ta vara på sina rättigheter.²³
- Beslut om att bolagsförmedlare behöver licens för att förmedla/avveckla bolag. Detta skulle även kunna fungera som en signal till individer som vill avveckla sitt aktiebolag om att bolagsavvecklaren är seriös.

4.2 Användandet av målvakter i bolag

Målvaktsanvändning i bolag försvårar för myndigheter att veta vem som i realiteten styr och ansvarar för ett bolag och de aktiviteter som sker i ett bolag. Det ger kriminella aktörer (de verkliga huvudmännen) en möjlighet att distansera sig från de brott som genomförs i bolagen. Vem som är den verkliga företrädaren är viktig information i samband med olika kontrollerande funktioner för myndigheter eller inom brottsbekämpning. Då det är relativt enkelt att använda målvakter i bolag och det inte finns någon kontroll eller reglering av styrelseuppdrag skapar detta sårbarheter som bolagsförmedlare utnyttjar.

²² Att använda sig av målvakter är olagligt och faller in under Aktiebolagslagen.

²³ Detta berörs i Bolaget som brottsverktyg – Kommittédirektiv 2021:115, https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/kommitedirektiv/bolaget-som-brottsverktyg_h9b1115/, tillgänglig 2023-12-12.

Avsaknad av barriär (åtgärder och/eller rekommendationer):

- Det finns i dag ingen begränsning i Aktiebolagslagen (ABL) om hur många parallella uppdrag en individ kan ha parallellt. En kriminell aktör som har tillgång till en målvakt och/eller en utnyttjad identitet kan därmed använda denna identitet till samtliga bolag som ska användas som brottsverktyg. Det underlättar för den kriminella aktören då man inte behöver ha tillgång till många olika individer/identiteter. Det finns inte heller någon begränsning i ABL om vilken rättslig status en individ har att vistats i Sverige, t.ex. asyl, för att få vara styrelseledamot. Individer med låg sannolikhet att vara kvar i Sverige försvarar för myndigheter att kontakta dessa vid frågor, kontroll och eller i ett skede av brottsbekämpning.
- Straffskärpling för brott mot målvaktsförbudet.²⁴
- Sårbarheter uppkommer i ABL gällande brottet att anmäla och registrera målvakter. Detta kan tydliggöras genom ABL med fokus på att det inte ska vara tillåtet att utse en målvakt till styrelseledamot och att det i ABL bör anges att det inte heller ska vara tillåtet att anmäla eller registrera en målvakt. Detta förslag skulle innebära ett större mandat för Bolagsverket att vägra registrering av målvakt och att Bolagsverket måste utföra noggranna kontroller för att detta inte ska ske.²⁵
- I nuvarande process ligger ansvaret att anmäla styrelseförändringar och verlig huvudman på de nya ägarna (där ibland målvakter används). I första skedet gällande historikbolag ligger ansvaret hos bolagsförmedlaren som har tagit över bolaget. Detta kan ta lång tid och det finns inte alltid incitament hos bolagsförmedlaren att ändra styrelsen vilket innebär att det tar tid innan myndigheter får denna signal. För att påskynda processen kan förslagsvis signalen även komma från de gamla ägarna. Detta minskar sårbarheten och fördelar ansvarsfrågan att rapportera in förändringar.

4.3 Svårigheter att återkalla F-skatt, momsregistrering och arbetsgivarregistrering

Sårbarheter uppkommer om det är svårt för Skatteverket att återkalla F-skatt, momsregistrering och arbetsgivarregistrering.

- Återkallandet av F-skatt har effekt på användningen av historikbolag av kriminella aktörer. F-skatten används som en legal fasad för det bolag som övertagits av kriminella aktörer. Positiva effekter uppstår även om återkallandet ses som en varningssignal av myndigheter, banker, ratinginstitut, leverantörer med flera.
- Återkallande av momsregistreringar har en brottsförebyggande effekt om historikbolagen är tänkta att ingå i momskriminalitet (MTIC). I dessa fall är momsregistrering en förutsättning för upplägget.

²⁴ SOU 2023:34.

²⁵ ”Betänkandet Bolag och brott – några åtgärder mot oseriosa företag, SOU 2023:34”, <https://www.bolagsverket.se/download/18.4147bd2c18c67d5ff23e1/1703237327692/ytrande-over-betankandet-bolag-och-brott-nagra-atgarder-mot-oseriosa-foretag.pdf>, tillgänglig 2024-04-03.

- Återkallande av arbetsgivarregistrering gör att man inte kan använda sig av lönegarantier eller utfärda falska individuppgifter.

Om allmänheten har en felaktig bild (bristfällande information och kunskap) av vad det innebär att ett bolag har F-skatt kan detta skapa sårbarheter. Om allmänheten tror att F-skatt är en signal på att ett bolag sköter sig och att man inte behöver göra en mer grundläggande undersökning av bolaget innebär detta att kriminella bolag lättare kan få kunder då dessa inte gör en mer genomgående koll. I dagsläget ingår det i att ha F-skatt att bolaget betalat skatt till staten (andra aspekter såsom skulder till enskilda, betalat CSN-lån etc. ingår inte). F-skatt kan därmed bli en chimär då enbart innehavande av F-skatt inte innebär att det är ett bra bolag och som konsument måste man se bortom F-skatten.

Avsaknad av barriär (åtgärder och/eller rekommendationer):

- Underlätta för Skatteverkets kontroll av bolag som redan har F-skatteregistrering genom t.ex. att förbättra och underlätta Skatteverkets möjligheter till effektiv uppföljning av bolag som redan innehar F-skatt²⁶ genom bl.a. bättre rättsliga förutsättningar.²⁷ På detta sätt kan Skatteverket få granska bolag när det uppstår behov (om de nya företrädarna uppfyller förutsättningarna för att vara registrerade för F-skatt och moms) istället för endast när bolaget startas. Inom detta kan även t.ex. återkallelse av F-skatt pga. oredlighet skärpas samt införandet av karenstid då detta sker. Förslagen kan underlätta för Skatteverket att kontrollera giltig F-skatteregistrering av historikbolag.²⁸
- Utöka Skatteverkets möjligheter att vägra godkänna F-skatt.²⁹
- Skärpta regler om att bolag måste tillhandahålla handlingar och upplysningar till Skatteverket som behövs för att kontrollera om förutsättningarna för att vara godkänd för F-skatt föreligger. Genom att specificera att endast när det föreligger särskilda skäl får individer som inte betalat skatter eller avgifter³⁰ godkännas för F-skatt.³¹

²⁶ För att den juridiska personen rätteligen skulle ha rätt att behålla godkännandet för F-skatt, enligt Skatteverkets uppfattning, krävs att den juridiska personen bedriver rörelse i någon form av verksamhet eller aktivitet. En juridisk person som upphör att bedriva verksamhet utan att den juridiska personen upplösts ska normalt inte vara godkänd för F-skatt. Ändringsanmälan görs på blankett SKV4639 alt. e-tjänst.

²⁷ Förslag som framställdes i Statens Offentliga utredningar (SOU) 2019:31 ”F-skattesystemet – en översyn”, <https://www.regeringen.se/contentassets/0bbe9ddc0996475c907e984cb3af41e7/f-skattesystemet--en-oversyn-sou-201931.pdf>, tillgänglig 2023-12-05

²⁸ Förslag som framställdes i Statens Offentliga utredningar (SOU) 2019:31 ”F-skattesystemet – en översyn”, <https://www.regeringen.se/contentassets/0bbe9ddc0996475c907e984cb3af41e7/f-skattesystemet--en-oversyn-sou-201931.pdf>, tillgänglig 2023-12-05

²⁹ Förslag som framställdes i Statens Offentliga utredningar (SOU) 2019:31 ”F-skattesystemet – en översyn”, <https://www.regeringen.se/contentassets/0bbe9ddc0996475c907e984cb3af41e7/f-skattesystemet--en-oversyn-sou-201931.pdf>, tillgänglig 2023-12-05

³⁰ Som lämnats för indrivning enligt skatteförfarandelen eller motsvarande utländska skatter eller avgifter vid den tidpunkt då prövningen görs.

³¹ Förslag som framställdes i Statens Offentliga utredningar (SOU) 2019:31 ”F-skattesystemet – en översyn”, <https://www.regeringen.se/contentassets/0bbe9ddc0996475c907e984cb3af41e7/f-skattesystemet--en-oversyn-sou-201931.pdf>, tillgänglig 2023-12-05

- Information vad F-skatt innebär och inte innebär för att allmänheten ska se förbi detta och undersöka andra aspekter av bolaget innan man handlar/avtalar något.

4.4 Bolagsverket i behov av fler verktyg - Personuppgiftsbehandling och avregistrering av bolag

Som tidigare nämnts fick Bolagsverket ett nytt uppdrag den 1 april 2024 vilket utökar myndighetens möjlighet till kontroll och proaktivt arbete. Det finns dock begränsningar i Bolagsverkets verktygsutbud för att vara effektiv mot bolagsförmedlare.

Avsaknad av barriärer (åtgärder och/eller rekommendationer):

- Personlig inställelse hos Bolagsverket.
 - Kan användas för att begränsa användandet av utnyttjande individer som målvakter i mäklade bolag. Bör få användas på nya och historiska uppgifter.
- Bolagsverket kan idag inte avregistrera företag t.ex. vid kännedom om bolag som används som brottsverktyg och den förändrade instruktionen som tillkom 1 april 2024 ger inte utrymme för detta. För detta krävs en lagändring. Det är inte säkert att Bolagsverket kommer att få möjlighet att avregistrera företag utan mer troligt är att Bolagsverket i större utsträckning kommer avregistrera företrädare för företag.
- Bolagsverket blir en tillsynsmyndighet.³²
 - Detta skulle underlätta och även erbjuda fler möjligheter för Bolagsverket gällande t.ex. tillsyn och kontroll över avveckling av bolag.
- Även när Bolagsverket får impulser gällande oriktigt och/eller olagligt användande av bolag finns det begränsningar i vad Bolagsverket kan göra. Bolagsverket kan avregistrera företrädare för bolag i enskilda ärenden men har ej möjlighet att avregistrera flera bolag kopplade t.ex. till en individ (detta kan vara både ur ett målvakts- och/eller bolagsförmedlings-perspektiv). Det finns i dagsläget inga legala förutsättningar för detta.
- Bolagsverket har i dagsläget inte möjlighet till personuppgiftsbehandling i brottsförebyggande syfte³³ vilket hindrar att t.ex. nätverksanalyser och preventiva analyser genomförs. Som nämns i ”Betänkandet Bolag och brott – några åtgärder mot oseriösa företag, SOU 2023:34”³⁴ behövs lagstöd för att Bolagsverket ska kunna genomföra omfattande dataanalyser och databehandlingar för att upptäcka mönster och samband i syfte att förebygga och förhindra att bolag används som brottsverktyg. Bolagsverket måste även få verktyg att agera på de uppgifter man får fram med hjälp av t.ex. analyser av stora datamängder sammankopplat med information från andra myndigheter/instanser. Inom bolagsförmedling är ofta flera bolag (mäklade) kopplade till en eller ett fåtal individer och för att begränsa, förhindra och/eller stoppa dessa underlättar det om man får följa en individ och

³² ”Betänkandet Bolag och brott – några åtgärder mot oseriösa företag, SOU 2023:34”, <https://www.bolagsverket.se/download/18.4147bd2c18c67d5ff23e1/1703237327692/yttrande-over-betankandet-bolag-och-brott-nagra-atgarder-mot-oseriosa-fretag.pdf>, tillgänglig 2024-04-03.

³³ Däremot kan Bolagsverket använda personuppgiftsbehandling i andra syften såsom registreringssyfte.

³⁴ <https://www.bolagsverket.se/download/18.4147bd2c18c67d5ff23e1/1703237327692/yttrande-over-betankandet-bolag-och-brott-nagra-atgarder-mot-oseriosa-fretag.pdf>, tillgänglig 2024-04-03.

inte behöva agera i enskilda ärenden. Och som nämnts i tidigare punkt, förmågan att avregistrera flera bolag kopplade till en identifierad aktör.

- Bolagsverket har lättare att agera i pågående ärenden där man kan avregistrera (just nu i varje enskilt ärende) eller inte registrera nya uppgifter. Bolagsverket har svårare att agera baserat på historiska uppgifter vilket gör det svårare att begränsa de bolag som tidigare har mäklats av bolagsförmedlare. Genom att få genomföra kontroller i efterhand underlättas Bolagsverkets arbete. Kontroller i efterhand bidrar även till att oriktiga uppgifter stryks ur registren.³⁵
- Kontroll och uppföljning av verkligt huvudmannaregister.

4.5 Processen att avregistrera och avveckla bolag

En bidragande orsak till att det finns många historikbolag är att det i praktiken är svårt att avregistrera bolaget. Vid en avregistrering är det många åtgärder som ska genomföras, såsom t.ex. periodiseringsfonder som ska återläggas och uttag som ska skattas av etc.

Även om det därför rent handgripligt är relativt lätt att anmäla att företaget ska avregistreras (i e-tjänsten på webbplatsen Verksamt behöver företrädaren fylla i några datum och sedan är det klart) är det många individer som lockas att sälja bolaget till ett företag (där det finns oseriösa bolagsförmedlare) för att slippa allt ansvar för återföringar, debiteringar m.m. Det behöver ses över och undersökas hur bolag ska kunna avvecklas på ett enklare och säkrare sätt så att fler aktiebolagsägare väljer att göra det själva.

4.6 Lågt straff för att använda bolagets egna likviditet

Bolagsförmedlare som använder historikbolagets egna likviditet för att betala köpeskillingen till kunden begår ett brott då det är olagligt att köpa ett bolag med egen kassa (brott mot ABL).³⁶ För brott enligt ABL är det föreskrivet låga straff. Brotten är även svåra och tidskrävande att utreda. Detta får till följd att bolagsförmedlare utan större svårigheter kan fortsätta att använda det egna kapitalet.

Avsaknad av barriär (åtgärder och/eller rekommendationer):

- Högre straffvärde vid användningen av otillåtna lån.
- Prioritering av brottsbekämpande myndigheter, i detta fall främst Ekobrottmyndigheten, att fokusera på dessa brott.
- Brottet skulle ingå i Kronofogdens brottskatalog³⁷ vilket innebär att det skulle ingå som ett brott som myndigheten kan anmäla om. Kronofogden upptäcker relativt ofta brott enligt ABL, se 19 kap. 1 § utsökningsförordningen.

³⁵ "Betänkandet Bolag och brott – några åtgärder mot oseriösa företag, SOU 2023:34", <https://www.bolagsverket.se/download/18.4147bd2c18c67d5ff23e1/1703237327692/yttrande-over-betankandet-bolag-och-brott-nagra-atgarder-mot-oseriosa-fretag.pdf>, tillgänglig 2024-04-03.

³⁶ ABL 21:5. Om beloppen hade varit högre hade det även fallit under Trolöshet mot huvudman.

³⁷ se 19 kap. 1 § utsökningsförordningen.

4.7 Identifera historikbolag - Aktieägarregister

I fall då det finns en ökad distans mellan företrädarna för bolagsförmedlare och historikbolagen försvårar detta myndigheternas identifikation och kontroll av historikbolagen.³⁸ Det är av vikt att myndigheter såsom Skatteverket och Bolagsverket kan identifiera bolag som blivit falskt avvecklat och att privata aktörer kan identifiera historikbolag. En sedan tidigare identifierad problematik är att det inte finns något register för aktieägare. Detta skulle kunna underlätta identifieringen mellan bolagsförmedlaren och nya köpare av bolag när styrelsen inte är densamma som aktieägarna. Ett aktieägarregister löser dock inte all problematik med identifiering och ytterligare arbete krävs i denna fråga.

Avsaknad av barriär (åtgärder och/eller rekommendationer):

- Säker information om vem som äger ett aktiebolag skapar förutsättningar för myndigheternas urvals- och identifieringsprocess.

4.8 Banker och regelefterlevnad

Bankernas hantering av kundkändedom är inte offentlig och det finns lite kunskap om hur de agerar vid styrelsebyte och hur ofta kunder och konton sägs upp. Bankerna har dock rätt att både frysja och avsluta kundrelationer och konton om de har för lite information och om de har anledning att misstänka att konton används för penningvätt eller för finansiering av terrorism. Banker är därmed en viktig instans som har möjlighet att förhindra och försvåra att kriminella använder bolag som brottsverktyg. Givet bristen på insyn är det svårt att avgöra om banker aktivt följer upp styrelseförändringar som sker och agerar på dessa. Om banker inte följer upp styrelseförändringar är detta en tydlig brist hos dessa aktörer.

I processen med historikbolag förekommer det att bankkonton säljs vidare till nya aktörer. Om banken inte vet att det har skett en förändring i bolagets företrädare eller styrelse har banken inte rätt kunskap om sina kunder. Utan rätt kundkändedom kan inte banken agera genom att t.ex. avyttra bankkonton. Kriminella aktörer kan därmed sannolikt kringgå bankernas KYC kontroll genom att använda sig av historikbolag.

Avsaknad av barriär (åtgärder och/eller rekommendationer):

- Om banker blir uppmärksammade på att bolagskonton byter ägare har de möjlighet att genomföra nya kundkändedomundersökningar. För att uppmärksamma banker på förändring av bankkonton kan säljarna kontakta bankerna. Genom att sätta upp ett system där säljare som avvecklar sina aktiebolag tar kontakt med sin bank kan banker lättare följa förändringarna. Bankkonto är

³⁸ För att identifiera ägarförändringar i bolag måste myndigheterna fortsätta komplettera Bolagsverkets uppgifter om styrelseförändringar med information från andra register och med underrättelseinformation, inklusive OSINT (Open Source Intelligence), SOCMINT (Social Media Intelligene) och HUMINT (Human Intelligence). Arbetssättet är resurskrävande men möjligt men kräver dock uttryckliga prioriteringar från centrala myndigheter, (Bolagsverket, Skatteverket, Polismyndigheten, Ekobrottsmyndigheten, Kronofogdemyndigheten och Länsstyrelser).

vitalt för att bolagen ska kunna användas som brottsverktyg och att inte ha bankkonto kan försvårar/stoppa kriminell aktivitet.

4.9 Få bolagsförmedlare får påföljd

Bolag som bedriver försäljning av bolag ska i de flesta fall vara registrerade. Bolagsverket håller registret och länsstyrelserna använder penningvätsregistret för sin tillsyn. Länsstyrelserna har inget eget register över sina tillsynsobjekt. Länsstyrelsen utövar tillsyn över rutiner, riskhantering och kundkännedom. Vid brister kan sanktionsavgift utdömas. Det finns inget hinder att bedriva verksamhet utan att vara penningvätsregistrerad trots att verksamheten ska vara det.

Länsstyrelserna har endast påfört ett fåtal sanktionsavgifter för bolagsförmedlare. En ökning av kontroll av dessa verksamheter har troligen en avskräckande effekt och kan försvåra för oseriösa bolagsförmedlare att verka i Sverige. Ökad kontroll kan även leda till att fler oregistrerade bolagsförmedlare upptäcks, registreras och kontrolleras.

4.10 Kontroll vs. företagande

Ett välfungerande företagsklimat är onekligen vitalt och avgörande för ett lands välfärd och utveckling. En del av detta är att snabbt och enkelt kunna starta ett bolag och t.ex. få tillgång till F-skatt. Det uppstår dock en avvägning gällande underlättandet för företagande och den granskning som behövs för att förhindra för kriminella aktörer att använda bolag som brottsverktyg. Detta gäller dels för nya bolag men även för bolag med tidigare historik (historikbolag). Om beslutsfattare enbart fokuserar på att det ska vara enkelt att starta bolag och eftersätter den kontrollerande delen skapas sårbarheter som kriminella aktörer kan utnyttja. Det behövs väl fungerande kontroller och system inom olika myndigheter som förhindrad brottslig verksamhet.

Avsaknad av barriär (åtgärder och/eller rekommendationer):

- Att små och mindre aktiebolag kan välja bort revisor innebär att det inte finns en extern part som granskar bolaget. Om de var tvungna att ha en granskande extern part skulle möjligen några kriminella aktörer som använder bolag som brottsverktyg att upptäckas.

5 Slutsatser

Oseriösa bolagsförmedlare omsätter ett stort antal bolag till kriminella aktörer som använder dessa i olika brottsupplägg. Då det tar tid att identifiera brottsligheten och aktörer medför detta att brottsligheten kan fortgå under en lång period. Genom att försvåra och begränsa för bolagsförmedlare samt att minska antalet bolagsförmedlare kan sannolikten för att identifiera och stoppa brottsligheten minska.

För att göra historikbolag mindre attraktiva krävs det att en rad olika myndigheter (Länsstyrelsen, Bolagsverket och Skatteverket) och även andra instanser såsom banker är medvetna om problemet och får verktyg för att begränsa oseriös bolagsförmedling samt att identifiera bolagen som blir mäklade och används i kriminella syften. Dessa myndigheter och instanser behöver även samverka för att identifiera och dela kunskap om nya modus som är motreaktioner på vidtagna åtgärder.

För att begränsa möjligheterna till att historikbolag nyttjas i kriminella syften behövs ett fungerande informationsutbyte mellan Bolagsverket och Skatteverket. För att detta informationsutbyte ska fungera behöver det finnas rättsligt underlag samt tekniska lösningar. Ökad samverkan mellan Bolagsverket och Skatteverket kan sannolikt minska problematiken med historikbolag. Det finns en vinning i att det automatiskt delas information mellan dessa myndigheter som t.ex. i de fall juridiska personer avregistreras hos Bolagsverket men inte hos Skatteverket³⁹, detta bör ske automatiskt.

Ökat samarbete mellan Skatteverket och olika banker kan öka möjligheten att bankerna upptäcker att/om det skett en förändring hos ett bolag (styrelse/verksamhet etc.). Det finns också en vinning om att öka samarbetet inom myndigheter såsom samarbete över avdelningsgränserna inom Skatteverket.⁴⁰

³⁹ <https://www4.skatteverket.se/rattsligvagledning/edition/2023.15/324658.html>, tillgänglig 2023-12-12.

⁴⁰ T.ex. mellan folkbokföring och beskattning eftersom möjligheterna att stoppa och störa kriminella och/eller oseriösa aktörer förbättras.

6 Bilagor

Bilaga 1. Barriärsmodell: Historikbolag som mäklas genom bolagsförmedlare.

Process	Legala stödfunktioner	Illegala stödfunktioner	Partners med förmåga att agera	Möjliga Barriärer
Bolagsförmedlingsbolaget skapas. ⁴¹	Länsstyrelse. Bolagsverket. Skatteverket.		Länsstyrelsen. Bolagsverket.	Tillsyn av Länsstyrelsen. ⁴² Insyn av Bolagsverket på depositionskonton.
Fas 1				
Bolagsförmedlaren söker kunder samt köper befintliga aktiebolag.	Annonseringsplattformer. Sökmotorer.	Bolagsförmedlare.	Brottsförebyggande aktörer (Ekobrottssmyndigheten, Brå). Skatteverket. Verksamt.se.	Information och kunskap till individer som funderar på att sälja sitt aktiebolag. ⁴³ Förkorta tiden för avveckling av aktiebolag. ⁴⁴
Bolagsförmedlaren tar över bolaget.		Bolagsförmedlare.	Bolagsverket.	Försvåra att frivilligt likviderade bolag återupplivas (Bolagsverket).
Fas 2				
Bolagsförmedlaren ersätter styrelsen.	Bolagsverket.	Bolagsförmedlare. Målvakter.	Skatteverket. Bolagsverket.	Bolagsverket följer systematiskt styrelseförändringar och informerar Skatteverket vid avvikande beteende.

⁴¹ Registrering av verksamheten i penningvätsregister, Länsstyrelsen har tillsyn.

⁴² En ökad tillsyn av Länsstyrelsen kan sätta press på dessa typer av bolag. En ökad kontroll bör försvåra att verksamhet med rätt registrering bedrivs på lämpligt sätt. Ökad kontroll bör sannolikt även försvåra för att verksamheter utan rätt registreringar bedrivs.

⁴³ Vid internetsökning av ”historikbolag” kommer flera varningar för att avveckla bolag hos bolagsförmedlare då dessa kan säljas vidare bolagen och att tidigare ägare kan bli ansvarig för senare brottslighet och skulder. Då individer fortsätter att sälja bolag på detta sätt behövs eventuell mer information och eventuell nya informationskanaler.

⁴⁴ Kortare tid för att avveckla ett bolag och få sitt aktiekapital utan att använda företag som hjälp kommer minska efterfrågan på dessa tjänster.

				Skatteverket bedriver aktiv ”riskvärdering” av styrelseändringar hos Bolagsverket. ⁴⁵ Stryka oriktiga uppgifter om ställföreträdare i aktiebolagsregistret (Bolagsverket). Riktade kontroller och avregistrering (Bolagsverket).
Skatteverket hantering av de nya uppgifterna.	Skatteverket.		Skatteverket. Banker.	Banker fryser och avslutar kundrelationer och konton. ⁴⁶ Banker genomför KYC vid signaler/kunskap om styrelseförändringar. Öka kontrollen av F-skatt och skatteregistrering före eventuella återkallanden (Skatteverket).
Bolagsförmedlaren säljer bolaget vidare.		Bolagsförmedlare.		
Fas 3				
Nya ägare tillsätter ny styrelse.	Bolagsverket.	Målvakter.		
Bolag som brottsverktyg.			Skatteverket.	Återkalla F-skatt (Skatteverket). ⁴⁷ Återkalla momsregistreringar (Skatteverket).
Brottsanmälan.	Ekobrottmyndigheten. Åklagarmyndigheten.		Ekobrottmyndigheten. Åklagarmyndigheten.	

⁴⁵ Målbilden för detta bör vara tidig kontroll. Genom detta skulle Skatteverket få information om att risken i vissa företag ökar oavsett om de företagen avser att lämna in en ändringsanmälan eller inte.

⁴⁶ Om de har för lite information och om de har anledning att misstänka att konton används för penningtvätt eller för finansiering av terrorism.

⁴⁷ Detta blir en tydlig signal till myndigheter, banker, ratinginstitut, leverantörer m fl.

Bilaga 2. Bedömningsbegrepp

Bedömningsbegrepp	Innebörd (ställningstagande i ord)	Bedömarens övertygelse
Bekräftat	Avgörande eller bindande belägg(faktorer) som entydigt stödjer varandra och pekar på att slutsatsen kan motiveras utifrån dem. Det kan finnas ett fåtal motstridiga eller källkritiskt osäkra belägg i materialet.	Mycket säker på min sak
Sannolikt	Starka belägg, eller flera måttliga och svaga belägg som tillsammans motsvarar starka belägg, som i huvudsak stödjer varandra och pekar på att slutsatsen kan motiveras utifrån dem. Mindre förekomst av motstridiga eller källkritiskt osäkra belägg finns i materialet.	Säker på min sak
Troligen	Måttliga belägg, eller flera svaga och mycket svaga belägg som tillsammans motsvarar måttliga belägg, som stödjer varandra och pekar på att slutsatsen kan motiveras utifrån dem. Måttlig förekomst av motstridiga eller källkritiskt osäkra belägg finns i materialet	Kanske, men mer säker än osäker
Möjlig	Svaga belägg, eller flera mycket svaga belägg som tillsammans motsvarar svaga belägg, som i mindre omfattning stödjer varandra och pekar på att slutsatsen kan motiveras utifrån dem. Större förekomst av motstridiga eller källkritiskt osäkra belägg finns i materialet. Slutsatsen saknar i stora delar motiverande belägg och består av hypotetiska förhållanden som inte kan styrkas genom analysresultat.	Osäker på min sak
Tveksamt	Mycket svaga belägg som i mycket liten omfattning stödjer varandra och pekar på att slutsatsen kan motiveras utifrån dem. Omfattande förekomst av motstridiga eller källkritiskt osäkra belägg finns i materialet. Slutsatsen saknar i stora delar motiverande belägg och består av hypotetiska förhållanden som inte kan styrkas genom analysresultat.	Stämmer med största sannolikhet inte